

ĐỔI MỚI SỰ LÃNH ĐẠO CỦA ĐẢNG ĐỐI VỚI CÔNG ĐOÀN VIỆT NAM TRONG TÌNH HÌNH MỚI

PGS. TS. DUƠNG VĂN SAO*

Công đoàn Việt Nam, tổ chức chính trị - xã hội rộng lớn của GCCN và người lao động, thành viên của hệ thống chính trị - xã hội Việt Nam, cầu nối liên giữa Đảng, Nhà nước với quần chúng công nhân, lao động. Công đoàn có vai trò là trường học kinh tế, trường học quản lý, trường học chủ nghĩa xã hội. Sự lớn mạnh của Công đoàn là một đảm bảo quan trọng cho vận động, tập hợp và đoàn kết, giáo dục công nhân, viên chức, lao động, thực hiện thắng lợi đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước và là một đảm bảo để Đảng, Nhà nước và cả hệ thống chính trị vững mạnh.

Do vậy sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam đối với Công đoàn Việt Nam là tất yếu, mang tính quy luật "Giai cấp công nhân ở bất cứ nơi nào trên thế giới cũng chỉ phát triển và chỉ có thể phát triển bằng con đường công đoàn, bằng sự tác động qua lại giữa công đoàn và Đảng của giai cấp công nhân, chứ không bằng con đường nào khác"¹. Thật vậy chỉ có tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công đoàn thì Đảng mới có cơ sở để ra được đường lối đúng đắn, sáng tạo xuất phát từ nhu cầu, nguyện vọng của đông đảo người lao động và đường lối, chủ trương của Đảng mới trở thành hiện thực sinh động trong đời sống xã hội.

Lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin và thực tiễn phong trào công nhân, cộng sản quốc tế, cũng như thực tiễn trong sự nghiệp cách mạng vĩ đại giải phóng dân tộc và trong sự nghiệp xây dựng, bảo vệ tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa cho thấy, sự lãnh đạo của Đảng cộng sản là nhân tố quyết định mọi thắng lợi của sự nghiệp cách mạng của GCCN và nhân dân lao động, là một đảm bảo quan trọng cho thắng lợi của cuộc đấu tranh xây dựng xã hội mới. Đặc biệt khi GCCN giành được chính quyền, thì vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản đối với hệ thống chính trị

nói chung, đối với các đoàn thể nhân dân, trong đó có công đoàn nói riêng, là nhân tố quan trọng quyết định mọi thắng lợi của phong trào công nhân và hoạt động công đoàn

Ngày nay trong điều kiện phát triển kinh tế thị trường, định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế, bên cạnh những mặt tích cực, thì mặt trái của kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế đang tác động mạnh đến lĩnh vực kinh tế, sau lan tỏa vào xã hội, vào đời sống tâm lý, ý thức đạo đức văn hóa, tinh thần và vào cả thể chế chính trị. Thể hiện rõ, kinh tế thị trường đang tạo ra sự phân hóa giàu nghèo, sự phân tầng trong xã hội, quan hệ lao động có xu hướng phức tạp, tranh chấp lao động, đình công và các tệ nạn xã hội như: tham nhũng, hối lộ, lợi dụng sở hữ của pháp luật để làm giàu phi pháp gia tăng...

Trong điều kiện đó, đòi hỏi khách quan, cấp bách phải phát huy mạnh mẽ vai trò của công đoàn trong tham gia xây dựng Đảng, Nhà nước, xây dựng giai cấp công nhân lớn mạnh, làm nòng cốt xây dựng khối liên minh công - nông - trí thức, nền tảng cho phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, để giữ vững và tăng cường sự lãnh đạo của Đảng.. Đặc biệt để phát huy mạnh mẽ vai trò của công đoàn trong tham gia quản lý kinh tế, xã hội, tham gia quản lý cơ quan, đơn vị, đại diện chăm lo, bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng của đoàn viên, người lao động, xây dựng quan hệ lao động hài hòa, ổn định, tiến bộ, tạo động lực khuyến khích người lao động lao động với năng suất, chất lượng, hiệu quả ngày càng cao, nhằm thúc đẩy nhanh phát triển kinh tế - xã hội.

Đồng thời để phát huy vai trò công đoàn trong tuyên truyền, giáo dục nâng cao giác ngộ giai cấp, ý thức tổ chức kỷ luật, tác phong công nghiệp, vận động, tập hợp và tổ chức cho quần chúng công nhân,

¹ *Lênin toàn tập, tiếng Việt NXB Tiến bộ Maxicova tập 4 trang 42.*

* *Trường Đại học Công đoàn.*

viên chức, công chức, lao động nỗ lực vươn lên trong học tập, lao động, đấu tranh đẩy lùi các tệ nạn xã hội, xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, sớm đưa nước ta phát triển nhanh, toàn diện.

Tuy nhiên trong giai đoạn mới, để phát huy mạnh mẽ vai trò của công đoàn Việt Nam, vấn đề quan trọng có ý nghĩa quyết định là phải đổi mới mạnh mẽ và tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, để một mặt thông qua hoạt động công đoàn, Đảng định hướng về mục đích chính trị, tập hợp đông đảo công nhân, lao động trong mặt trận thống nhất rộng rãi, nhằm phát huy mạnh mẽ vai trò tiên phong cách mạng của GCCN. Mặt khác để thông qua tổ chức công đoàn, Đảng củng cố quan hệ máu thịt với GCCN, nhằm tăng cường bản chất giai cấp công nhân, ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của Đảng viên. Nhằm nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng.

Sự lãnh đạo của Đảng đối với công đoàn Việt Nam trong giai đoạn mới, theo chúng tôi cần tập trung vào những nội dung chủ yếu sau:

Trước tiên Đảng phải tập trung các nguồn lực lãnh đạo, tạo điều kiện để công đoàn thực hiện tốt chức năng đại diện chăm lo, bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng của đoàn viên, người lao động. Đây là nhiệm vụ vô cùng quan trọng, có ý nghĩa chiến lược, tạo lòng tin và sức hút để công nhân, viên chức, lao động gắn bó không chỉ đối với tổ chức công đoàn mà còn cả đối với Đảng, Nhà nước và với toàn hệ thống chính trị. Đồng thời còn có ý nghĩa to lớn đối với việc tạo động lực khuyến khích đoàn viên, người lao động nỗ lực, học tập, lao động với năng suất, chất lượng, hiệu quả ngày càng cao.

Do vậy Đảng Cộng sản Việt Nam cần coi sự lãnh đạo để công đoàn thực hiện chức năng đại diện, chăm lo, bảo vệ quyền lợi ích hợp pháp, chính đáng của đoàn viên, người lao động là một trong những nhiệm vụ trọng tâm, là sợi chỉ đỏ xuyên suốt trong công tác lãnh đạo của mình. Cần có những giải pháp đồng bộ, bằng tổng hợp các biện pháp, nhằm tạo bước chuyển biến căn bản trong lãnh đạo, chỉ đạo của cán bộ, đảng viên và của các cấp ủy Đảng đối với tổ chức công đoàn trong chăm lo, bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng của đoàn viên, người lao động. Bởi nếu công nhân, lao động không được quan tâm bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng, thì sẽ không những không có lòng tin và sự gắn bó

với Đảng, Nhà nước và thể chế chính trị mà còn làm triệt tiêu động lực lao động.

Đảng cần chú trọng lãnh đạo xem xét và triển khai thực hiện các kiến nghị, các dự thảo luật, chính sách về lao động do công đoàn đề xướng và yêu cầu các cơ quan Nhà nước phối hợp chặt chẽ với công đoàn trong việc tạo ra cơ sở pháp lý đủ mạnh để công đoàn chăm lo, bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp chính đáng của đoàn viên, người lao động

Cần quan tâm lãnh đạo để công đoàn thực sự là người tham gia có hiệu quả, có sức nặng về các vấn đề liên quan đến quyền, lợi ích của người lao động trong xã hội. Tư cách pháp nhân của công đoàn Việt Nam thay mặt người lao động trước các cơ quan pháp luật, phải được tôn trọng và tăng cường hơn nữa. Chú trọng lãnh đạo, tạo điều kiện để công đoàn đẩy mạnh các hoạt động xã hội, nhằm phát huy truyền thống tương thân, tương ái, giúp đỡ công nhân lao động khi gặp khó khăn, hoạn nạn

Hai là: Các cấp ủy Đảng cần quan tâm lãnh đạo để công đoàn thực hiện thắng lợi nhiệm vụ vận động, tập hợp đông đảo công nhân, lao động trong tất cả các thành phần kinh tế tự nguyện gia nhập và tham gia hoạt động công đoàn. Đây là nhiệm vụ quan trọng, có ý nghĩa quyết định đến xây dựng tổ chức công đoàn, xây dựng GCCN, xây dựng Đảng lớn mạnh, nhằm để giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, giữ vững và tăng cường phát huy vai trò lãnh đạo của Đảng. Đặc biệt là có ý nghĩa quyết định đến tăng cường củng cố quan hệ máu thịt giữa Đảng với công nhân.

Để công đoàn hoàn thành tốt nhiệm vụ phát triển đoàn viên, gắn với xây dựng tổ chức công đoàn lớn mạnh, các cấp ủy Đảng cần thường xuyên bám sát thực tế, chỉ đạo, đôn đốc, kiểm tra, giúp đỡ, tạo điều kiện để công đoàn thực hiện tốt nhiệm vụ. Nhất là nhiệm vụ phát triển đoàn viên, thành lập tổ chức công đoàn ở khu vực ngoài Nhà nước, để công đoàn thu hút, tập hợp được ngày càng đông đảo người lao động vào tổ chức mình, để thông qua hoạt động công đoàn không chỉ góp phần quan trọng vào việc tạo ra sự đồng thuận cao và động lực mạnh mẽ trong phát triển kinh tế xã hội mà còn góp phần quan trọng vào giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội.

Ba là: Đảng Cộng sản Việt Nam phải quan tâm đặc biệt đến công tác cán bộ công đoàn. Cần tạo điều kiện để công đoàn chủ động trong công tác cán bộ, để lựa chọn được những cán bộ công đoàn trưởng thành từ phong trào công nhân, hoạt động công đoàn, có kinh nghiệm, uy tín và thực sự là thủ lĩnh của

công nhân. Đồng thời cần chú trọng đào tạo, bồi dưỡng, sử dụng và tạo cơ hội phát triển cho đội ngũ cán bộ công đoàn các cấp, để tạo động lực xây dựng, thu hút đội ngũ cán bộ công đoàn có năng lực, trình độ, có bản lĩnh và thực sự tâm huyết với công tác công đoàn, đủ sức đảm đương những nhiệm vụ trước mắt, đồng thời chuẩn bị đội ngũ cán bộ đảm bảo chất lượng cho kế cận lâu dài. Nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động công đoàn.

Cần tăng cường công tác kiểm tra của các cấp ủy và xử lý nghiêm những vi phạm đối với việc thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về xây dựng giai cấp công nhân, tổ chức công đoàn lớn mạnh.

Để Đảng tăng cường và đổi mới sự lãnh đạo đối với Công đoàn trong giai đoạn mới, đòi hỏi phải có sự quyết tâm cao, có sự nỗ lực vượt bậc. Đây thực sự là một sự thay đổi, đổi mới không mấy dễ dàng, càng không thể tiến hành một cách nhanh chóng vì phải quyết liệt mới vượt qua được những thói quen, tập quán, sức ì, tư duy cũ từ lâu nay và nhiều lúc còn phải chấp nhận cả sự hy sinh lợi ích của cá nhân.

Do vậy, Đảng cần tập trung khắc phục phương thức lãnh đạo tập trung quan liêu, mang nặng tính hành chính - mệnh lệnh, chuyển sang phương thức lãnh đạo tập trung dân chủ, lãnh đạo bằng vận động, thuyết phục, giáo dục, bằng tuyên truyền, hướng dẫn, tạo điều kiện, kiểm tra, đôn đốc và bằng sự tiên phong, gương mẫu của mỗi đảng viên.

Tinh thần chủ đạo trong đổi mới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam đối với tổ chức Công đoàn trong giai đoạn mới là lãnh đạo bằng phương thức dân chủ để thực hiện dân chủ, lãnh đạo bằng sức mạnh của tổ chức và chất lượng cán bộ, đảng viên, bằng việc thúc đẩy hoạt động công đoàn và tăng cường công tác kiểm tra, đôn đốc tổ chức công đoàn, lãnh đạo bằng nêu cao vai trò tiên phong, gương mẫu, nêu gương của cán bộ, đảng viên, bằng sự đoàn kết, hỗ trợ, tạo điều kiện của tổ chức Đảng các cấp đối với tổ chức công đoàn cùng cấp. Bằng việc chú trọng tổng kết thực tiễn, phát hiện kịp thời các tình huống để xử lý kịp thời những bất cập và để áp dụng, vận dụng linh hoạt, sáng tạo những kinh nghiệm hay của các điển hình tiên tiến, nhằm không ngừng thúc đẩy phong trào công nhân, công đoàn phát triển.

Để đổi mới và tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với Công đoàn, đòi hỏi trước tiên Đảng Cộng sản Việt Nam phải không ngừng xây dựng và chỉnh đốn

về tổ chức, về đội ngũ cán bộ đảng viên để tổ chức Đảng tinh, gọn, trong sạch vững mạnh, thực sự là đội tiên phong, lãnh tụ chính trị, bộ tham mưu của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và của cả dân tộc. Trong xây dựng và chỉnh đốn Đảng vấn đề có ý nghĩa hết sức quan trọng, quyết định trực tiếp đến giữ vững và tăng cường hiệu lực, hiệu quả lãnh đạo của Đảng là đội ngũ cán bộ.

Do vậy Đảng phải tiếp tục đổi mới mạnh mẽ hơn nữa công tác cán bộ, phải tập trung xây dựng cho được đội ngũ cán bộ đảng viên từ Trung ương xuống đến tận cơ sở, vững vàng về chính trị, gương mẫu về đạo đức, trong sạch về lối sống, có trí tuệ, kiến thức, kinh nghiệm và năng lực hoạt động, luôn tận tâm, tận lực và gắn bó với nhân dân, trung thành với sự nghiệp cách mạng của giai cấp, của dân tộc. Đây thực sự là nhiệm vụ hết sức nặng nề, đòi hỏi Đảng phải toàn tâm, toàn ý, phải tiến hành thường xuyên, liên tục, phát hiện, đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị, chuyên môn và năng lực hoạt động thực tiễn, bồi dưỡng, rèn luyện phẩm chất đạo đức cách mạng cho cán bộ đảng viên.

Chú trọng hơn nữa đến đổi mới, hoàn thiện chính sách đề bạt, đào tạo, bồi dưỡng, đánh giá, sử dụng và đãi ngộ cán bộ, để sử dụng đúng năng lực sở trường của từng cán bộ và để tạo động lực động viên, khuyến khích cán bộ nỗ lực vươn lên trong công tác, học tập và trong rèn luyện phẩm chất đạo đức. Tổ chức Đảng các cấp phải nghiêm túc thực hiện nguyên tắc tập trung dân chủ trong công tác cán bộ, cần công khai dân chủ trong đề bạt, bố trí sắp xếp và thực hiện chính sách cán bộ. Đặc biệt Đảng cần thực hiện nghiêm túc chế độ phê bình, tự phê bình và có cơ chế thích hợp và các hình thức tổ chức, cho công đoàn, các cơ quan đoàn thể khác và quần chúng công nhân, lao động tham gia góp ý kiến, nhận xét, đánh giá và phê bình cán bộ đảng viên.

Cùng với công tác cán bộ, Đảng Cộng sản Việt Nam cần tập trung nghiên cứu hoàn thiện hệ thống tổ chức Đảng theo hướng giảm đầu mối, gọn, tinh. Cần chú trọng đến việc phát triển đảng viên, gắn với phát triển và xây dựng tổ chức Đảng, nhất là ở khu vực kinh tế ngoài Nhà nước. Thực tế hiện nay khu vực này đang thu hút ngày càng đông đảo công nhân, lao động trẻ, có trình độ học vấn, chuyên môn, nghề nghiệp cao. Chú trọng hướng dẫn, chỉ đạo để có những nội dung, hình thức hoạt động ở các loại hình cơ sở cho phù hợp, thiết thực.

Chú trọng đổi mới, nâng cao chất lượng hoạt động của các ban, Ban cán sự Đảng, của Đảng đoàn. Chỉ

đạo phát huy mạnh mẽ dân chủ trong các cấp ủy để các nghị quyết, quyết định của các cấp ủy Đảng thực sự là sản phẩm trí tuệ của tập thể đảng viên và của cấp ủy.

Các cấp ủy Đảng khi ra các nghị quyết, quyết định cần chú trọng chỉ đạo làm tốt việc cụ thể hóa các nghị quyết, quyết định, để các nghị quyết, quyết định sớm trở thành các chính sách, kế hoạch, pháp luật của Nhà nước và những quy chế, quy định hướng dẫn cụ thể của Đảng, để nghị quyết, quyết định thực sự đi vào cuộc sống.

Đảng Cộng sản Việt Nam cần tập trung để tập hợp trí tuệ của toàn Đảng, toàn dân đẩy mạnh và nâng cao chất lượng công tác nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn, nhằm không ngừng hoàn thiện lý luận, để lý luận của Đảng thực sự sắc bén, giúp cho Đảng không những chỉ đề ra được đường lối, chủ trương đúng đắn, sáng tạo, lãnh đạo thực hiện có hiệu quả đường lối chủ trương. Mà còn để Đảng vững vàng trước những diễn biến phức tạp của tình hình thế giới, khu vực và trong nước, có vũ khí sắc bén đấu tranh làm thất bại những tư tưởng sai trái, những âm mưu “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch, góp phần tăng cường sự thống nhất giữa tư tưởng và hành động trong Đảng, tạo cơ sở khoa học giúp Đảng có những quyết sách lãnh đạo, quản lý đúng đắn, sáng tạo và hiệu quả. Đây là cái gốc đảm bảo cho sự lãnh đạo của Đảng thắng lợi.

Cần có cơ chế chủ động tạo điều kiện để công đoàn Việt Nam, công nhân, viên chức, lao động tham gia tích cực vào công tác xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh về chính trị và tổ chức. Đảng phải làm cho toàn dân nói chung Công đoàn các cấp nói riêng nhận thức rõ: xây dựng Đảng là một trong những nhiệm vụ quan trọng, là nghĩa vụ và trách nhiệm của mỗi cán bộ, đoàn viên và công nhân, lao động. Cần lãnh đạo, chỉ đạo các cấp ủy kiên quyết khắc phục lề lối làm việc quan liêu, xa thực tế, xa rời quần chúng. Cần có quy định các cán bộ chủ chốt của Đảng hàng tháng, quý dành một số thời gian nhất định đi nghiên cứu, khảo sát thực tế, quan tâm đến sơ kết, tổng kết thực tiễn, nói đi đôi với làm.

Trung ương cần chỉ đạo của các cấp ủy, các cán bộ lãnh đạo chủ chốt của Đảng, nhất là các cấp ủy Đảng trong hệ thống công đoàn, xây dựng quy chế và tổ chức thực hiện nghiêm quy chế về quan hệ lãnh đạo giữa các cấp ủy Đảng với tổ chức công đoàn, thường xuyên tiếp xúc, làm việc, lắng nghe ý

kiến của công đoàn, của công nhân, viên chức, lao động. Tôn trọng và phát huy vai trò chủ động, sáng tạo của công đoàn. Những vấn đề Đảng cần lấy ý kiến đóng góp của cán bộ, đoàn viên công đoàn, Đảng phải xây dựng không khí thực sự dân chủ, cởi mở, để cán bộ, đoàn viên công đoàn nói thẳng, nói thật vì mục đích xây dựng Đảng, xây dựng xã hội, tạo không khí lành mạnh trong xã hội.

Chỉ đạo các cấp ủy chú trọng kiểm tra thường xuyên tư cách đảng viên, nhằm phát hiện kịp thời các mặt tiêu cực, vi phạm pháp luật hoặc vi phạm Điều lệ, nghị quyết của Đảng. Đồng thời thông qua kiểm tra để góp phần vào việc tổng kết thực tiễn, sửa chữa, bổ sung, hoàn thiện nghị quyết, chủ trương, chính sách của Đảng. Trung ương đảng cần chỉ đạo các cấp ủy đảng định kỳ kiểm tra Công đoàn triển khai thực hiện đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, các chỉ thị nghị quyết nhằm tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với Công đoàn, đồng thời để nắm được những hạn chế, yếu kém trong phong trào công nhân, công đoàn và tạo điều kiện để Công đoàn phát huy tính chủ động, sáng tạo trong tổ chức hoạt động. □

Tài liệu tham khảo

1. Ban dân vận Trung ương (2000), Một số văn kiện của Đảng về công tác dân vận (1976 - 2000), NXB. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (1987), Văn kiện Đại hội VI Đảng Cộng sản Việt Nam, NXB. Sự thật, Hà Nội.
3. Đảng Cộng sản Việt Nam (1996), Văn kiện Đại hội VII Đảng Cộng sản Việt Nam, NXB. Sự thật, Hà Nội.
4. Đảng Cộng sản Việt Nam (2001), Văn kiện Đại hội IX Đảng Cộng sản Việt Nam, NXB. Chính trị quốc gia, Hà Nội.
5. Đảng Cộng sản Việt Nam (1994), Văn kiện Hội nghị lần thứ 7 Ban Chấp hành Trung ương khóa VII.
6. Hồ Chí Minh (2000), Toàn tập, T 2, NXB. Chính trị quốc gia, HN
7. Trần Đình Nghiêm (chủ biên), Phạm Hữu Tiến, Nguyễn Thế Thắng (2002), Đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng, NXB. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
8. Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam (1999), Văn kiện đại hội lần thứ VIII Công đoàn Việt Nam, NXB. Lao động, Hà Nội.
9. PGS. TS. Nguyễn Phú Trọng (2001), Tìm hiểu sự lãnh đạo của Đảng đối với Công đoàn, NXB. Lao động, Hà Nội.
10. V.I. Lênin (1997), Toàn tập, tập 41, NXB. Tiến Bộ, Mátxcova.
11. Viện xây dựng Đảng - Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh (1999), Xây dựng Đảng, NXB. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.